

**ВЕЋУ ЗА ПОСТДИПЛОМСКЕ СТУДИЈЕ ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА
УНИВЕРЗИТЕТА УНИОН
И СЕНАТУ УНИВЕРЗИТЕТА УНИОН У БЕОГРАДУ**

БЕОГРАД

Одлуком Сената Универзитета „Унион“ од 12. јула 2016. године бр. А 238-02/16 формирана је комисија за оцену и одбрану докторске дисертације магистра Милојка Миловановића „Дисциплинска одговорност у Војсци Србије“ у саставу: проф. др Богољуб Милосављевић, редовни професор; проф. др Марио Рељановић, ванредни професор, доцент др Бојан Урдаревић. Након што је Комисија проучила поднету дисертацију и прилоге који су јој уз њу достављени, подноси следећи

ИЗВЕШТАЈ

1. Основни подаци о кандидату

Кандидат Милојко Миловановић, рођен је 19. јануара 1960. године у Београду. Основну школу и гимназију друштвено – језичког смера завршио је у Љигу, а Војну Академију КоВ у Београду 1982. године, када је и примљен у активну војну службу у чину официра – потпоручника. Правни факултет Универзитета у Београду завршио је 1994. године а 1996. године положио је правосудни испит у Београду. Пост-дипломске студије на смеру за радно право и право социјалног осигурања похађао је на Правном факултету Унивезитета у Београду где је одбранио магистарски рад 2001. године на тему „Служба професионалних војника и престанак службе“ и стекао академски назив магистра правних наука.

Кандидат је дисертацију предао у јуну 2016. године, а Сенат Универзитета „Унион“ је 12. јула 2016. године донео горе поменућу одлуку о формирању комисије за оцену и одбрану те докторске дисертације.

2. Структура и садржина докторске дисертације

Дисертација се састоји од 330 страна текста писаног компјутерском техником и 22 стране пописа литературе и правних прописа. Рад се састоји од уводних разматрања, шест поглавља и закључка.

У **Уводним разматрањима** кандидат описује значај, садржину и циљ свог истраживања, као и методолошке поступке које је у том истраживању користио (нормативно-догматски, упоредно-правни, историјски, социолошки, анализа случаја, статистички метод). Кандидат се осврће на положај припадника Војске Србије и поставља почетне хипотезе истраживања, уз осврт на различите режиме радних односа и њихов међусобни утицај на дисциплинску одговорност.

Садржај дисертације је систематизован у шест поглавља.

Први део дисертације односи се на појам војне дисциплине. Кандидат упућује на извесне закључке, који су од значаја за даљи развој истраживања: одговорност припадника војске је комплексна, дели се на ону која је уређена општим прописима и ону која је уређена посебним прописима. Овај институт у радном праву Србије није уређен на адекватан начин, у службеничком праву је на вишем нивоу, али је оптерећен недостацима. У војсци, у овом тренутку, постоји најкомплекснији приступ уређењу дисциплинске одговорности у којем, такође има пропуста. У овом делу кандидат разматра појам дисциплинске одговорности, појам извршиоца, појам дисциплинске санкције као и појам војне дисциплине, њену поделу, и указује на основне карактеристике опште усвојене поделе војне дисциплине на: механичку дисциплину (дрил), свесну војну дисциплину и дисциплину као вољну навику.

Други део истраживања под називом „Историјат дисциплинске одговорности у војсци“ приказује историју богате нормативне делатности која се огледа у бројним прописима којима се уређује одговорност, односно дисциплинска одговорност у војсци. Сагледавање дисциплинске одговорности у војсци кроз историју је извршено почевши од периода средњовековне Србије, затим периода од Првог српског устанка до отпочињања II светског рата, дисциплинске одговорности у II светском рату, те завршно са периодом од 1946.-2008., односно кроз прописе који су у њима донети. Кандидат повлачи паралеле између различитих епоха и успоставља законитости развоја различитих правних института, њихове еволуције кроз време.

Трећи део рада под називом „Материјалноправни аспекти дисциплинског поступка“ обухвата начела поступка, повреде војне дисциплине и њихову поделу и извршиоца дисциплинског деликта. Овај део истраживања је комплексан и има за циљ да укаже на чињеницу да се поступак утврђивања дисциплинске одговорности темељи на начелима Закона о Војсци Србије, Закона о општем управном поступку и Законика о кривичном поступку. Закон о Војсци Србије је повреде дужности из службе поделио на лакше и теже и прописао њихове појавне облике системом позитивног набрајања.

Извршилаштво у дисциплинској одговорности говори о кругу лица која могу бити одговорна за повреду дужности из службе, а виност као елеменат дисциплинске одговорности говори, као у општем и посебном режиму, о односу лица према извршеној повреди дисциплине.

Део под називом „Дисциплински поступак“ представља **четврто поглавље** у дисертацији, у којем кандидат указује да се дисциплинска одговорност у Војсци Србије, зависно од тежине повреде дужности из службе, одвија кроз два самостална и независна поступка. У оквиру овог дела аутор анализира стварну надлежност претпостављеног за вођење поступка и изрицање дисциплинске мере (као и старешине који је постављен на положај адекватан формацијском месту стварно надлежног старешине), као и надлежност војних службеника за изрицање дисциплинске мере војним службеницима и војним намештеницима. Одговорност за дисциплинске преступе и изрицање дисциплинских казни се утврђује у дисциплинском поступку који се води пред војним дисциплинским судом. Исти је сагледан са аспекта стварне, месне и функционалне надлежности, учесника у истом, те предузимања процесних радњи и употребу ванредних правних лекова. Застарелост покретања и вођења дисциплинских поступака такође су део анализе у овом поглављу.

Пети део под називом „Дисциплинске санкције“ приказује санкције прописане Законом о Војсци Србије које се могу изрицати појединим категоријама лица, начин њиховог извршења, њихово евидентирање и брисање, те смањење, ублажење или опроштај, мере удаљења од функционалне дужности, дисциплинску одговорност ученика војних школа, те застарелост извршења дисциплинских мера и казни која наступа протоком времена прописаног Законом о ВС.

Ради целовитог сагледавања нашег система дисциплинске одговорности у војсци са аспекта, како његових предности, тако и недостатака у односу на војне дисциплинске системе других земаља, кандидат је у **шестом поглављу** приступио компаративном упоређивању са војно-дисциплинским системима појединих држава које су, након догађања на просторима бивше заједничке државе, изградиле сопствене системе војно-дисциплинске одговорности. Сагледавање ових система даје одговор да ли су и колико ови системи одраз решења која су била раније прописана у заједничкој држави, а колико су одраз аутентичног уређења наведеног система. Осим тога, анализира и војно-дисциплинске системе оружаних снага земаља у ширем окружењу које имају богату војничку традицију и дугу историју нормативног уређења дисциплинске одговорности. Увидом у позитивно-правна решења војно-дисциплинских система новонасталих држава констатује мања одступања од оних која су била прописана у заједничкој држави, а која се огледају у смањеном броју дисциплинских мера јер садрже опомену, укор и смањење зараде, незнатно измењеном систему дисциплинских казни кроз прописивање нових, као што је нпр., раскид уговора о школовању, односно стручном усавршавању. Оно што се може означити заједничком одредницом ових система је чињеница да њихова позитивно-правна решења представљају, у највећој мери, одраз ранијих решења, а да су новопрописана решења

последица наступања одређених објективних околности. Са друге стране, приказ система САД, Француске, Велике Британије и Немачке одражава унеколико другачији систем нормирања дисциплинске одговорности коју карактерише вансудско кажњавање, специфичне дисциплинске казне и процедуре, посебни војни судови, као и процедуре по изрицању дисциплинских мера. Одређене разлике присутне у системима војно-дисциплинске одговорности нам указују на чињеницу да је то област у којој нормативно уобличавање представља стални изазов.

На крају дисертације представљени су **закључци**, као синтетички израз промишљања како о систему дисциплинске одговорности у целини, тако и о појединим институтима дисциплинске одговорности који су од доношења важећих прописа исказали своје недостатке. Кандидат износи своје виђење квалитета и недостатака уређености дисциплинске одговорности припадника Војске Србије, нарочито имајући у виду специфичну правну природу дисциплинског поступка, која је рецидив прошлих времена и дистинктно се разликује од највећег броја актуелних упоредних система. Критика система упућена је и дисциплинским мерама и дисциплинским казнама, које нису одраз реалних потреба нормирања.

У прилогу је списак литературе који је сачињен од 143 библиографске јединице и 76 правних прописа и више десетина осталих коришћених извора.

3. Мишљење и предлог

Основна вредност дисертације кандидата Милојка Миловановића састоји се у томе што је овим истраживањем по први пут у потпуности, систематски и научним методама обрађено питање дисциплинске одговорности у Војсци Србије. Иако је о тој теми већ објављено доста научних и стручних чланака, неколико коментара и поглавља у монографским делима, до сада је тема у смислу правне анализе постојећег система била обрађивана само фрагментарно, а не у целини и систематски као у овој дисертацији.

У образложењу предлога докторске дисертације, кандидат констатује да је „одговорност универзална, сложена друштвена појава која се по природи ствари везује за понашање појединца или организацију, као и за санкцију која се примењује ако понашање није у складу са одређеним циљевима друштва који се желе остварити или са у њему усвојеним скалама вредности. Уколико чланови друштва не извршавају своје задатке и обавезе, јавља се проблем његовог опстанка као целине, као и опстанка сваке организације која га чини, па тако и саме војске. Од изузетне важности је савесно и потпуно испуњавање дужности у организованој оружаној сили него у неким другим сегментима живота и рада.“ Полазне хипотезе кандидата су да систем дисциплинске одговорности у Војсци Србије није оптимизован, као и да примена постојећих нормативних решења показује одређене негативности. Кроз истраживање које излаже, кандидат се руководи овим основама и покушава да кроз темељно излагање нормативног оквира дође до одговора на постављене задатке.

Коришћена литература је правилно цитирана, а подаци о тој литератури и њеним ауторима су правилно наведени. У техничком смислу, рад задовољава основне критеријуме и смернице израде докторских дисертација које се користе на Универзитету Унион и Правном факултету Универзитета Унион.

Систематика излагања у дисертацији прилагођена је материји, као и полазним хипотезама и задацима, односно циљевима истраживања. У појединим сегментима рада ипак преовлађује догматски приступ обрађивања појединих питања. У тим деловима, рад се своди на препричавање законских текстова, док се други методи истраживања и излагања готово у потпуности занемарују. Аутор оптерећује текст са превише детаља а сврха излагања се исцрпљује искључиво у констатацији садржине релевантних норми, без њихове дубље анализе и успостављања релација према циљевима истраживања. Овакав некритички приступ свакако утиче на укупну вредност текста и домашај дисертације у погледу њене научне вредности.

Ове примедбе, међутим, не спречавају позитивну оцену дисертације посматране у целини. Рад има несумњиве квалитете који га квалификују за јавну одбрану. Кандидат је за предмет своје дисертације оабрала једну веома важну, актуелну и недовољно истражену тему. Ту је тему у овој дисертацији обрадио на задовољавајући начин, систематски, у потпуности и претежно са прихватљивим и добро аргументованим закључцима.

На основу изложеног, комисија предлаже Сенату Универзитета Унион у Београду да одобри јавну одбрану дисертације мр Милојка Миловановића „Дисциплинска одговорност у Војсци Србије“.

У Београду, 22. јула 2016. год.

Проф. др Богољуб Милосављевић

Проф. др Марио Рељановић

Доц. др Бојан Урдаревић

